

Faunabeheereenheid Limburg
De heer Melissen
Postbus 960
6040 AZ ROERMOND

Ons kenmerk DOC-00287057
Uw kenmerk FBE>PRV/ontheffing Spreeuw
Bijlage(n)

Telefoon +31 6 50 21 40 62
Maastricht 22 juni 2022
Verzonden 22 juni 2022

Onderwerp

Besluit Aanvraag Ontheffingen Spreeuw

Geachte heer Melissen,

Op 25 februari 2022 ontvingen wij uw verzoek om een tweetal ontheffingen spreeuw op basis van het Faunabeheerplan 2020-2026 te verlenen, namelijk:

- 1) het doden van spreeuwen ter verjaging
- 2) het vangen en het verplaatsen van spreeuwen met de vangkooi

Op 8 april 2022 heeft ons college u verzocht om een nadere motivering van de aanvraag en op 21 april 2022 hebben wij deze aanvullende motivering ontvangen.

OVERWEGINGEN

i. Algemeen

Op basis van artikel 3.12, eerste lid van de Wnb vindt het duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren en de bestrijding van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers plaats overeenkomstig het faunabeheerplan. Het faunabeheerplan behoeft de goedkeuring van gedeputeerde staten van de provincie waarin de faunabeheereenheid werkzaam is (artikel 3.12, zevende lid van de Wnb). Op 8 december 2020 heeft ons college het door u opgestelde Faunabeheerplan 2020 - 2026 goedgekeurd. In het faunabeheerplan wordt aangegeven voor welke soorten duurzaam beheer en schadepreventie noodzakelijk wordt geacht en welke uitzonderingen op het beschermingsregime van de betreffende soorten nodig zijn om schade te voorkomen, te beperken of te bestrijden.

De gegevens van de spreeuw zijn beschreven in hoofdstuk 7.14 van het Faunabeheerplan 2020-2026.

ii. Verboden

De spreeuw valt onder het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn.

Ontheffing voor het opzettelijk vangen en verplaatsen van spreeuwen

Op grond van artikel 3.1, eerste lid, van de Wnb is het verboden de spreeuw opzettelijk te vangen. Indien het vangen of doden van de spreeuw bij of krachtens de Wnb is toegestaan, is het verboden deze vogels te vangen of te doden met middelen, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, van de Vogelrichtlijn (vangkooi; artikel 3.4, eerste lid, sub a, onder 1, van de Wnb). Tevens is het verboden zich buiten gebouwen te bevinden met middelen of met materialen ter onmiddellijke vervaardiging van die middelen, voor het vangen of doden van dieren (vangkooi; artikel 3.24, tweede lid, van de Wnb jo. artikel 3.10, aanhef en onder e van het Besluit natuurbescherming (hierna: Bnb)).

Ontheffing voor het opzettelijk doden van spreeuwen

Op grond van artikel 3.1, eerste lid, van de Wnb is het verboden de spreeuw opzettelijk te doden. Indien het vangen of doden van de spreeuw bij of krachtens de Wnb is toegestaan, is het verboden deze vogels te vangen of te doden met middelen, installaties of methoden voor massaal of niet-selectief vangen of doden van vogels (bandopnemer; artikel 3.4, eerste lid, sub a, onder 2, en vierde lid, van de Wnb jo. artikel 3.9, derde lid, onder d, van het Bnb). Ook is het gebruik van een geweer met een digitale richtkijker en/of laserpointer verboden (artikel 3.26, tweede lid, onder a en c, van de Wnb jo. artikel 3.13, vierde lid, van het Bnb). Daarnaast is het verboden gedurende het gehele etmaal van een geweer gebruik te maken ter uitoefening van ontheffing (artikel 3.26, tweede lid, onder a, van de Wnb jo. artikel 3.16, eerste lid, onder a, van het Bnb).

iii. Ontheffingsmogelijkheden

Voor zowel het vangen en verplaatsen van spreeuwen als het doden van spreeuwen geldt dat ons college op grond van artikel 3.17 eerste lid, sub a, onder 3, en tweede lid jo. artikel 3.3, eerste lid, van de Wnb een ontheffing kan verlenen van het verbod op het opzettelijk doden of vangen van de spreeuw.

Een ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, van de Wnb kan worden verleend:

- a. als er geen andere bevredigende oplossing bestaat (artikel 3.3, vierde lid, onder a, van de Wnb)
- b. en zij nodig is:
  - ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren (artikel 3.3, vierde lid, sub b, onder 3, van de Wnb)
- c. de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (artikel 3.3, vierde lid, onder c, van de Wnb).

Daarnaast gelden voor de twee ontheffingen nog een aantal separate ontheffingsmogelijkheden.

Ontheffing voor het opzettelijk vangen en verplaatsen van spreeuwen

Ons college kan op grond van artikel 3.4, tweede lid, van de Wnb ontheffing verlenen voor het verbod op het gebruik van middelen, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, van de Vogelrichtlijn voor het vangen van dieren. Ten aanzien hiervan dient dezelfde toets te worden doorlopen zoals hiervoor is vermeld met betrekking tot artikel 3.3, eerste en vierde lid, van de Wnb, voor zover dit ziet op het gebruik van de vangkooi. Bij het gebruik van middelen voor het vangen en doden van dieren, in onderhavig geval de vangkooi, kan ons college gelet op artikel 3.25 vierde lid, onder a, van de Wnb ontheffing van het genoemde verbod in artikel 3.24, tweede lid, van de Wnb verlenen.

Ontheffing voor het opzettelijk doden van spreeuwen

Ons college kan op grond van artikel 3.4, tweede lid, van de Wnb ontheffing verlenen voor het verbod op het doden van de spreeuw met middelen, installaties of methoden voor massaal of niet-selectief vangen of doden van vogels. Ten aanzien hiervan dient dezelfde toets te worden doorlopen zoals hiervoor is vermeld met betrekking tot artikel 3.3, eerste en vierde lid, van de Wnb, voor zover dit ziet op het gebruik van de bandopnemer. Voorts kan ons college gelet op het bepaalde in artikel 3.26, derde lid, van de Wnb ontheffing verlenen van de genoemde verboden c.q. beperkingen die gelet op de Wnb en Bnb gelden ten aanzien van het gebruikmaken van het geweer.

iv. Toetsing verbod opzettelijk doden / vangen

Zoals hiervoor onder paragraaf iii. is aangegeven kunnen beide aangevraagde ontheffingen in het onderhavige geval enkel op grond van artikel 3.17 eerste lid, sub a, onder 3, en tweede lid jo. artikel 3.3, vierde lid, van de Wnb worden verleend als is voldaan aan de volgende drie voorwaarden:

- a. als er geen andere bevredigende oplossing bestaat
- b. en zij nodig is:
  - ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren
- c. de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort

a. Andere bevredigende oplossingen

Inzet preventieve maatregelen

In de Faunaschade Preventiekit voor kleine zangvogels van BIJ12 worden preventieve maatregelen opgesomd die de grondgebruiker kan inzetten om gewasschade te voorkomen of beperken. Dit zijn veelal verjagende middelen, zoals de inzet van knalapparaten en flitsmolens.

U heeft in de nadere motivering van de aanvraag gepoogd toe te lichten dat de werende maatregelen niet tot afdoende resultaat leiden.

In de (nadere motivering van de) aanvraag is echter onvoldoende toegelicht hoe arbeidsintensief en afwisselend het gebruik van de hiervoor bedoelde werende middelen is geweest in het verleden en wat het effect is geweest op het weren van de spreeuwen. Daarmee is verzuimd naar behoren nader te onderbouwen welke andere bevredigende oplossingen de aanvragers hebben geprobeerd of wat de eventueel andere bevredigende oplossingen zouden kunnen zijn en in hoeverre die wel of niet tot het beoogde resultaat leiden, c.q. schade voorkomen. Er is dus niet aangetoond dat deze verjagende middelen geen andere bevredigende oplossing is.

Overnetten van de gewassen

Financiële aspect van overnetten

Voor wat betreft het overnetten van de teelt is de conclusie in de bijlagen van de (aangevulde) aanvraag dat dit financieel niet haalbaar is. De gepresenteerde rapporten in zowel de aanvraag zelf als in de nadere motivering zijn vrij eenzijdig gericht op het onderscheid tussen handpluk of een machinaal bedrijf, terwijl in de praktijk vaak een combinatie van beide aan de orde is. Daarnaast is de onderbouwing van verschillende aannames in relatie tot de kosten, de omzet, bedrijfsomvang en benodigde uitrusting, de afschrijvingsperiode en de benodigde ruimte voor aflossingen, (vervangings)investeringen, privéinvesteringen en belastingen, beperkt of niet aanwezig. Daarmee kan niet worden geconcludeerd of

de berekeningen zoals gepresenteerd realistisch zijn en een waarheidsgetrouw beeld geven van de daadwerkelijke kosten en opbrengsten van de blauwe bessenteelt inclusief en exclusief overnetting.

Planologische aspect van overnetten

In uw aanvraag wordt daarnaast gesteld dat het overnetten ook planologisch gezien niet mogelijk is. Een aantal bessentelers hebben formeel geïnformeerd bij hun gemeente of het in het bestemmingsplan is toegestaan om hoge netten te plaatsen. Gemeenten gaven aan dat overnetten niet zonder meer is toegestaan op basis van de bestemmingsplannen. Er zijn door de bessentelers echter geen formele aanvragen voor omgevingsvergunningen ingediend om van het bestemmingsplan af te mogen wijken. De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft eerder geoordeeld over het weigeren van een tegemoetkoming in faunaschade die een blauwe bessenteler in de provincie Limburg heeft geleden.¹ In deze uitspraak oordeelt de Raad van State dat de betreffende bessenteler niet heeft gepoogd om een omgevingsvergunning te verkrijgen voor het plaatsen van netten in afwijking van het geldende bestemmingsplan. Daarnaast volgt uit deze uitspraak dat het aan een ondernemer is om de wijze van exploitatie van zijn bedrijf te kiezen binnen de bestaande mogelijkheden van het bestemmingsplan. De gevolgen van de keuze voor de wijze van bedrijfsvoering en de daaruit voortvloeiende beperkingen in de aan te wenden middelen tot bescherming tegen schade door vogels is de verantwoordelijkheid van de ondernemer.

In de nadere motivering van de aanvraag is aangegeven dat er geen omgevingsvergunningen zijn aangevraagd omdat uit de economische analyse van het overnetten al zou blijken dat het overnetten financieel niet haalbaar is en het daarmee een zinloze exercitie is. Economische kosten kunnen echter niet de enige bepalende factor zijn bij het analyseren van andere oplossingen. In het bijzonder kunnen andere bevredigende oplossingen niet van meet af aan worden afgewezen omdat zij te duur zouden zijn.² Uit het vorenstaande blijkt dat dit geen redenen zijn om geen omgevingsvergunning aan te vragen. Bovendien gelden voor de verschillende percelen van de verschillende aanvragers verschillende bestemmingsplannen. Voor de aan te vragen omgevingsvergunningen gelden dus steeds specifieke toetsen per perceel, per aanvrager, per bestemmingsplan. Door geen omgevingsvergunning aan te vragen is onvoldoende onderzocht en daarmee onvoldoende onderbouwd of overnetten wel of niet een andere bevredigende oplossing is.

Praktische aspect van overnetten

Tenslotte wordt in de aanvraag aangegeven dat het overnetten – praktisch gezien – geen optie is omdat enkele bessentelers gebruik maken van machines om de bessen te plukken. Deze machines zijn volgens de telers zodanig hoog en groot dat overnetten niet meer mogelijk is. Het gegeven dat enkele bessentelers van handpluk overstapt zijn naar het gebruik van machines, kan geen rechtvaardiging vormen voor het ontbreken van een andere bevredigende oplossing, zo blijkt ook uit Europese rechtspraak.³ Ook de Raad van State oordeelde dat de gevolgen van de keuze voor het gebruikmaken

¹ Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 29 augustus 2018 (ECLI:NL:RVS:2018:2838).

² Mededeling van de Commissie - Richtsnoeren inzake de strikte bescherming van diersoorten van communautair belang uit hoofde van de habitatrichtlijn, p. 70 (de richtsnoer ziet weliswaar op de Habitatrichtlijn, maar onderhavige tekst volgt uit jurisprudentie van het Hof inzake de vergelijkbare afwijkende bepaling van artikel 9 van de Vogelrichtlijn en kan naar analogie worden toegepast op artikel 16 van de Habitatrichtlijn, zie pagina 69 van de richtsnoer).

³ Zie "Guidance document" van de Europese Commissie van februari 2007, p. 59 en de conclusie van A-G Fennelly bij het Arrest van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, zaak C-10/96, vanaf 36. En ook: Mededeling van de Commissie -

van machines (in plaats van handpluk) en de daaruit eventueel voortvloeiende beperkingen ten aanzien van netten, zoals hiervoor al vermeld, voor eigen rekening en risico van de ondernemer komen.

Reeds omdat niet is aangetoond dat er geen sprake is van andere bevredigende oplossingen, kan de ontheffing niet worden verleend op grond van de wet.

b. en c. Overige voorwaarden van artikel 3.3, vierde lid, van de Wnb

Ten aanzien van de overige voorwaarden, dreigende belangrijke schade en geen verslechtering van de staat van instandhouding, merken we het volgende op.

Vorig jaar zijn er op kosten van de provincie taxatierapporten opgesteld door BIJ12. Hieruit kwam naar voren dat bij zeven bedrijven (113,42 ha) voor € 1.028.524,50 aan schade getaxeerd is bij de teelt van blauwe bessen. Hiermee lijkt sprake te zijn van dreigende belangrijke schade in de blauwe bessenteelt. Handhavers van de provincie hebben groepen spreeuwen in de blauwe bessenvelden vastgesteld maar hebben niet beoordeeld welke schade er door deze spreeuwen is aangericht.

In de aanvraag van 2022 wordt afgezien van het onttrekken van jonge spreeuwen uit de natuur om deze vervolgens in te zetten als lokvogel en de opvang van wilde spreeuwen. Ook zal worden voorkomen dat het aantal gedode spreeuwen met het geweer ter verjaging en bij wegvangen en verplaatsen met de vangkooi hoger zal zijn dan 1% van de jaarlijkse natuurlijke sterfte van de relevante populatie van de desbetreffende soort zodat de staat van instandhouding niet verslechtert. Het is vaste rechtspraak dat het hanteren van dit percentage is toegestaan, mits goed gemotiveerd. Ook de provincie kan hier bij de ontheffingverlening voorwaarden aan stellen zodat de matige ongunstige staat van de spreeuw niet verder achteruit gaat.

Conclusie

In de aanvraag voor beide ontheffingen is – ondanks herhaalde verzoeken hiertoe – onvoldoende onderbouwd dat er geen sprake is van een andere bevredigende oplossing. Hiermee voldoet de aanvraag niet aan alle wettelijke vereisten en om die reden kunnen de ontheffingen niet worden verleend.

Besluit

Gelet op het voorgaande, wordt niet voldaan aan artikel 3.17 eerste lid, sub a, onder 3, en tweede lid jo. artikel 3.3, vierde lid, onder a, van de Wnb. Derhalve weigeren wij de volgende ontheffingen te verlenen:

- het doden van spreeuwen ter verjaging
- het vangen en het verplaatsen van spreeuwen met de vangkooi

Rechtsbescherming

Als dit besluit uw belang rechtstreeks raakt en u het met de inhoud van dit besluit niet eens bent, kunt u bezwaar maken. U moet dan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is verzonden een bezwaarschrift indienen. Op deze procedure is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Het bezwaarschrift moet worden ondertekend en moet ten minste bevatten: de naam en het adres van de indiener, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht alsmede de redenen van het bezwaar (motivering). Het bezwaarschrift moet worden gericht aan: Gedeputeerde

---

Richt snoeren inzake de strikte bescherming van diersoorten van communautair belang uit hoofde van de habitatrictlijn van 12 oktober 2021, p. 57.

Staten van Limburg, Algehele Juridische Zaken, team Rechtsbescherming, Postbus 5700, 6202 MA Maastricht. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.limburg.nl.

Als uw bezwaar is gericht tegen een besluit van het College van Gedeputeerde Staten, is naast het indienen van uw bezwaarschrift per post ook de elektronische weg opengesteld. U dient dan gebruik te maken van een daartoe ontwikkeld webformulier. Aan het webformulier is een DigiD-module dan wel eHerkenning-module gekoppeld zodat u het bezwaarschrift digitaal kunt ondertekenen. Op deze wijze wordt onder andere gewaarborgd dat het elektronisch verkeer op een betrouwbare en vertrouwelijke manier plaatsvindt. De webformulieren zijn geplaatst op de website van de Provincie Limburg en te raadplegen via <https://www.limburg.nl/loket/producten-diensten/@606/bezwaar-beslissing/> onder 'Hoe dient u uw bezwaar in?'

De directe link naar de DigiD-module is:

https://formulieren.limburg.nl/provincielimburg/Bezwaar_Indienen_D

De directe link naar de eHerkenning-module is:

https://formulieren.limburg.nl/provincielimburg/Bezwaar_Indienen_eH

Als u een bezwaarschrift heeft ingediend, dan kunt u tevens een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening indienen bij de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Limburg, locatie Roermond, Sector Bestuursrecht; Postbus 950, 6040 AZ Roermond. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.rechtspraak.nl.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

ing. C.M.P. Salomons
clustermanager Natuur en Water